

MAGMATIZMUS A SOPEČNÁ ČINNOSŤ – pracovný list

VYVRETÉ HORNINY

Stuhnutím magmy pod zemským povrchom vznikajú **magmatické telesá**

MAGMATIZMUS

Hustá magma/láva (kyslá)
tečie pomaly
obsahuje veľa plynov
je veľmi explozívna
tuhne pomalšie – tvorí svetlé minerály

Riedka magma/láva (bázická)
tečie rýchlo
plyny sa z nej ľahko uvoľňujú
je málo explozívna
tuhne rýchlejšie – tvorí tmavé minerály

Pri kryštalizácii magmy pod zemským povrchom vznikajú

minerály týchto hornín tvoria zrná, usporiadané v rôznych smeroch –
tvoria štruktúru

je hrubozrnná, svetlá hornina, tvoria ju minerály:

Pre svoju vysokú odolnosť sa využíva v stavebníctve i ako dekoračný obkladový kameň.

je hrubozrnná, tmavá hornina

zaujímavý vzhľad mu dodáva zelený minerál:

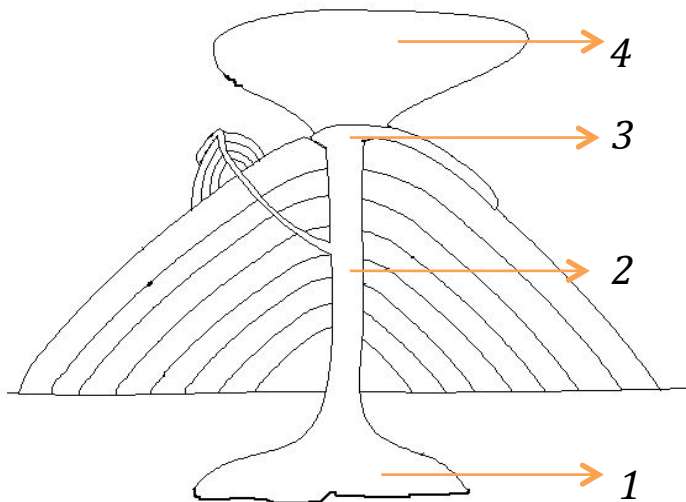
Táto hornina sa využíva sa ako luxusný obkladový kameň.

MAGMATIZMUS A SOPEČNÁ ČINNOSŤ – pracovný list

VYVRETÉ HORNINY

Sopečná činnosť

Popíš stavbu sopky

Výlevné sopky

tvorí ich riedka, pokojne vytekajúca láva majú plochý štítovitý tvar
Mauna Loa

Explozívne sopky

vybuchujúce sopky
vyvrhujú sopečné bomby a popol
majú kuželovitý tvar s príkrými svahmi
Fudžisan

Zložené sopky – stratovulkány

vznikajú striedaním výlevnej fázy s
explozívnu
sú tvorené veľkým množstvom lávy
a navrstveného sopečného popola
Etna, Vezuv

1

3

2

4

K sopečnej činnosti dochádza na miestach, kde sa litosferické dosky :

tvoria ostrovné oblúky a vrásovo-sopečné pohoria

vzd'alujú

FAKTY

Na Slovensku sa sopečná činnosť obnovila v treťohorách, pri vzniku hlbokých zlomov v zemskej kôre. Staré vyhasnuté sopky tvoria oblasť Slovenského Stredohoria a oblasť Východného Slovenska. Štiavnický vulkán patril k najvyšším aktívnym sopkám sveta. Po ukončení činnosti sa sopka prepadla a vznikla mohutná kaldera.

FAKTY

Na niektorých miestach sa vyskytuje sopečná činnosť v strede litosferických dosiek. Magma vystupuje na povrch ako „horúca škvrna“ (hot spot) a formuje vulkán. Príkladom vnútroplatňového vulkanizmu sú Havajské ostrovy.

Najmladšia sopka na Slovensku sa nazýva:

Pri kryštalizácii lávy na zemskom povrchom vznikajú

horniny:

je tmavá jemnozrnná hornina
pri tuhnutí vytvára stĺpovitú odlučnosť
má výborné tepelnoizolačné vlastnosti

využíva sa:

je svetlá, pórovitá hornina

využíva sa:

je tmavá hornina so svetlými zrnami

využíva sa:

vzniklo rýchlym stuhnutím hustej lávy
vyskytuje sa v dvoch formách:

využíva sa:

využíva sa:

vznikla stuhnutím veľmi spenenej lávy

využíva sa:

Spevnením sopečného popola vznikajú **sopečné vyvrhliny**:

má výborné tepelnoizolačné a akustické
vlastnosti, dobre sa opracováva

využíva sa:

V obci

pri Leviciach

v ňom boli vytesané skalné obydlia,
dnes sú pamiatkovou rezerváciou